

ישנם שני סוגי ניסים: נס טבעי ונס על טבעי. שורש ההבדל ביניהם טבוע כבר בשמם - האחד הוא בדרך הטבע ואילו האחר הוא בשינוי מדרך הטבע. בדרך כלל, אנו נתלהב ונעריך יותר נס שהוא בשינוי מדרך הטבע. בחנוכה אירעו שני ניסים מרכזיים: נצחון המעטים על הרבים ונס פך השמן.

נס פך השמן היה נס על טבעי. היוונים נכנסו לתוך בית המקדש וטימאוהו, ועיקר מלחמתם היתה מלחמה רוחנית ותרבותית. כוונתם היתה לבטל את התורה והקדושה של ישראל ובודאי בטול התורה הוא בטול ישראל שהרי קיום התורה הוא חובתנו כלפי הקב"ה. לשם כך קבעו חז"ל את מצות הדלקת הנרות, כמו שהיתה בבית המקדש, כאות לנו ולדורות הבאים אחרינו.

נוסיף ונאמר שעצם העובדה שהשמן הספיק לשמונה ימים ודלק בבית המקדש, מראה לנו כי נס זה מוכרח להגיע מכוחו של הקב"ה, שהרי נס זה אינו כדרך הטבע. זוהי ממש מלחמתו של הקב"ה כנגד היוונים אשר רצו להפרידנו מתורתנו הקדושה שניתנה לנו מן הקב"ה, ועשו זאת בדרכים רבות. שיאה של המלחמה היה בחילולו של בית המקדש, ועל כן הקב"ה נוקם בהם דוקא על ידי הכהנים ממשפחת בית חשמונאי, קדושתם של ישראל (מהר"ל, נר מצוה).

אך נס הניצחון עדיין נחשב, גם לפי המהר"ל וגם לפי הרמב"ם, כנס היותר מרכזי. אנו יכולים לראות זאת בתפילת "על הניסים" שבשמונה עשרה ובברכת המזון. המהר"ל אומר בספרו נר מצוה "שעיקר סיבת מה שקבעו את חנוכה בשביל שהיו מנצחים את היוונים, רק שלא היה נראה שהיה כאן ניצחון על ידי נס ולפיכך נעשה הנס על ידי נרות המנורה, שידעו שהכל היה בנס מן השם יתברך". גם הרמב"ם (הלכות חנוכה פ"ג ה"א) מוסיף ומדגיש נושא זה של המלחמה: "וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יותר ממאתים שנה...". כלומר בסופו של דבר, מה שחשוב הוא שעם ישראל ניצח את המלחמה והמלכות חזרה לישראל - זה הדבר המרכזי.

יכולים אנו לראות וללמוד מהניסים בחנוכה שאמנם כולם חשובים ועצומים, אך נס הנצחון של מעטים על הרבים הינו נס סנסציוני, ודוקא נס זה הינו הגדול יותר מכיון שהוא מורכב יותר - האדם היה שותף לקב"ה בתהליך הנס, הנס התרחש בקרב עם ישראל והם עצמם היו חלק ממנו. הם נלחמו בפועל וניצחו גדודים וצבאות אשר היו גדולים וחזקים מהם בכוחם ובמיומנותם. את כל זה היה ניתן להסביר בדרך הטבע - על ידי ניצול תנאי שטח או מתקפות פתע. לעומת זאת, נס פך השמן היה לגמרי מעל הטבע - אך היה פחות מחובר אל העם.

בחינו אנו נתקלים בעיקר בניסים מהסוג הטבעי, והדוגמה המרכזית לכך הינה גופינו. אנו חיים בתוך נס אחד גדול - גוף האדם מורכב מכל כך הרבה מערכות שונות ומתוחכמות אך אנו רואים את הדבר הזה כמובן מאליו אך באמת הקב"ה הוא זה אשר עושה עימנו חסד בכך שאנו מתעוררים כל בוקר ליום חדש, ועל כך אנו צריכים להודות לו כל יום ויום רגע ורגע.